

Послання Папи Франциска на Великий Піст 2017

«Боже слово – це дар. Інша особа – це дар». Роздуми Святішого Отця зосереджені на євангельській притчі про багача і Лазаря. «Кожне життя, що виходить нам назустріч, є даром і заслуговує на прийняття, пошану та любов».

20.02.2017

Дорогі брати й сестри,

Великий Піст – це новий початок, дорога, що веде до надійної мети: до Пасхи Воскресіння, до перемоги Христа над смертю. Цей період завжди звертається до нас із наполегливим запрошенням до навернення: християнин покликаний повернутися до Бога «усім своїм серцем» (Йоїл 2,12), щоб не вдовольнятися пересічним життям, але зростати у приязні з Господом. Ісус – вірний друг, який ніколи нас не залишає, бо навіть тоді, коли грішимо, терпеливо очікує на наше повернення до Нього і цим очікуванням виявляє Своє бажання простити (пор. проповідь з 8 січня 2016).

Чотиридесятниця – це сприятлива нагода, аби посилити духовне життя за допомогою засобів освячення, які пропонує нам Церква: піст, молитва, милостиня. В основі цього всього – Боже слово, яке ми покликані слухати під час

цього періоду та ще старанніше над ним роздумувати. Зокрема, хотів би зупинитися над притчею про багача та убогого Лазаря (пор. Лк 16, 19-31). Дозвольмо, аби нас надихала ця знаменна євангельська сторінка, яка пропонує нам ключ до розуміння того, як слід діяти, щоб досягнути справжнє щастя та вічне життя, закликаючи нас до щирого навернення.

1. Інша особа – це дар.

Притча розпочинається представленням головних дійових осіб, але детальніше описано бідного: він перебуває в розпачливому становищі і не має сил підвестися, лежить при воротах багача і їсть крихти, що падають з його столу, його тіло покрите струпами й пси приходять, щоб їх лизати (пор. Лк 16, 20-21). Картина, отже, є

похмурою, а людина приниженою та впокореною.

Ця картина стає ще драматичнішою, коли взяти до уваги те, що бідолаху звати Лазарем: це ім'я сповнене обітницями й дослівно означає «Бог допомагає». Отож, ця особа не є анонімною, має чітко визначені риси й представлена як людина, з якою пов'язана особиста історія. В той час, як для багача він залишається непомітним, для нас стає відомим і майже близьким, отримує обличчя, а як таке – стає даром, неоціненним багатством, буттям, яке бажав і полюбив Бог, Який згадав про нього, хоча його конкретним становищем є людське відкинення (пор. проповідь з 8 січня 2016).

Лазар вчить нас, що інша особа є даром. Правильні стосунки з людьми полягають у сповненому

вдячності визнанні їхньої цінності. Також і убогий при дверях багача є не надокучливою перешкодою, але закликом навернутися та змінити життя. Перше запрошення, з яким до нас звертається ця притча, є відкрити двері свого серця іншій людині, тому що кожна людина є даром, чи то наші близькі, чи незнайомий бідолаха. Великий Піст – це сприятливий час для того, щоб відчинити двері кожному потребуючому та визнати в ньому чи в ній Христове обличчя. Кожен з нас зустрічає їх на своїй дорозі. Кожне життя, що виходить нам назустріч, є даром і заслуговує на прийняття, пошану та любов. Боже слово допомагає нам відкрити очі, щоби прийняти життя та його любити, насамперед тоді, коли воно є слабким. Але для того, щоб змогти це зробити, слід серйозно взяти до

уваги й те, що Євангеліє розповідає нам про багача.

2. Гріх нас засліплює.

Притча безжалісно показує суперечності, в який перебуває багач (пор Лк 16,19). Ця людина, на відміну від бідного Лазаря, не має імені, його названо лише «багач». Його величезні багатства демонструються одягом, який він вдягає, надмірною розкішшю. Кармазин, у дійсності, був дуже цінним, більше від срібла й золота, а тому призначався лише для божества (пор Єр. 10,9) та царів (пор. Суд 8,26). Вісон, спеціальна лляна тканина, надавала одягові ледь не сакральний характер. Отож, багатство цього чоловіка є надмірним, також і тому, що він щодня виставляє його напоказ, як звичку: «бенкетував щодня розкішно» (Лк 16,19). В ньому

можна розгледіти драматичне зіпсуття гріхом, що здійснюється в трьох послідовних етапах: любов до грошей, марнославство та гордість (пор. проповідь з 8 січня 2016).

Святий Павло пише, що «жадібність грошей є коренем всілякого зла» (1 Тм 6,10). Вона є головною причиною корупції та джерелом заздрощів, сварок і підозр. Гроші можуть запанувати над нами, стаючи свавільним ідолом (пор. *Evangelii gaudium*, 55). Замість того, щоб бути засобом, який нам служить, щоб чинити добро й проявляти солідарність з іншими, гроші можуть підпорядкувати нас та увесь світ егоїстичній логіці, яка не залишає місця для любові й стає перешкодою для миру.

Притча показує нам, що жадібність багача вчиняє його

марнославною. Його особистість шукає здійснення в зовнішньому вигляді, у тому, щоб показати іншим, що він може собі дозволити. Але за зовнішніми ефектами приховується внутрішня порожнеча. Його життя є в'язнем зовнішнього, найповерховнішого та найскороминущого виміру існування (пор. там же, 62).

Найнижчою сходинкою цієї моральної деградації є гордість. Багач вдягається немов цар, наслідує поведінку божества, забуваючи про те, що є простим смертним. Для людини, корумпованої любов'ю до багатств, не існує нікого іншого, крім власного я, а тому люди, які його оточують, не потрапляють в його поле зору. Плодом прив'язаності до грошей є своєрідна засліпленість: багач не помічає голодного бідного,

покритого ранами й
розпростертого у своєму
впокоренні.

Дивлячись на цю особу, можемо
зрозуміти, чому Євангеліє так
виразно засуджує любов до гріха:
«Ніхто не може двом панам
служити: бо або одного
зненавидить, а другого буде
любити, або триматиметься
одного, а того знехтує. Не можете
Богові служити – і мамоні» (Мт
6,24).

3. Боже слово є даром.

Євангельська розповідь про
багача й бідного Лазаря допомагає
нам приготуватися до Пасхи, що
наближається. Літургія Попільної
Середа запрошує нас в дуже
драматичний спосіб пережити
досвід, схожий до того, який
пережив багач. Коли священник
накладає попіл на голову, він
тричі повторює: «Пам'ятай, що ти

– порошок, і в порошок повернешся». Багач і бідний, у дійсності помирають обоє й головна частина притчі відбувається у потойбіччі. Обидві постаті несподівано відкривають, що «ми не принесли на світ нічого, та й винести нічого не можемо» (1 Тм 6,7).

Також і наш погляд відкривається на потойбіччя, де багач має тривалу розмову з Авраамом, якого називає «батьком» (Лк 16,24.27), показуючи, що належить до Божого люду. Ця деталь вчиняє його життя ще суперечливішим, тому що досі не було нічого сказано про його взаємини з Богом. у дійсності, в його житті не було місця для Бога, адже єдиним його богом був він сам.

Лише серед потойбічних мук бідний упізнав Лазаря й хотів би, щоби бідолаха полегшив його

страждання краплею води. Жести, про які просить в Лазаря, схожі до тих, які багач міг би зробити, але ніколи не зробив. Однак, Авраам пояснює: «Ти одержав твої блага за життя свого, так само, як і Лазар свої лиха. Отже, тепер він тішиться тут, а ти мучишся» (Лк 16,25). У потойбіччі відновлюється своєрідна справедливість й життєві лиха врівноважуються добром.

Притча не завершується і представляє послання для всіх християн. У дійсності, багач, в якого залишилися живі брати, просить Авраама послати до них Лазаря, щоб попередити, на що Авраам відповідає: «Мають Мойсея і пророків, нехай їх слухають» (Лк 16,29). Та відповідаючи на зауваження багача, додає: «Як вони не слухають Мойсея і пророків, то

навіть коли хто воскресне з мертвих, не повірять» (Лк 16,31).

Таким чином виявляється справжня проблема багача: коренем його лиха є те, що він не слухав Божого слова; це привело його до того, що вже більше не любив Бога, а тому зневажав ближнього. Боже слово – це жива сила, здатна викликати навернення серця людей і наново скерувати людину до Бога. Наслідком закриття серця перед даром Бога, Який промовляє, є закриття серця перед даром ближнього.

Дорогі брати й сестри, Великий Піст – це сприятливий час для того, щоб оновитися через зустріч з Христом, живим у Його слові, в Святих Тайнах і в ближньому. Господь, Який протягом сорока днів на пустині переміг підступи спокусника, показує нам шлях,

яким слід прямувати. Святий Дух провадить нас до звершення справжнього шляху покаяння, щоб поновно відкрити дар Божого слова, очиститися від гріха, що нас засліплює та служити Христові, присутньому в найбільш потребуючих ближніх. Заохочую всіх вірних виявити це духовне оновлення також через участь в різних великопосних кампаніях, які в різних частинах світу проводять численні церковні організації з метою зростання культури зустрічі серед єдиного людського роду. Молімося одні за одних, щоб ставши учасниками Христової перемоги, ми вміли відчиняти свої двері для немічного й бідного. Тоді зможемо жити у повноті радістю Пасхи та її свідчити.

Дано у Ватикані, 18 жовтня 2016

У свято святого Луки Євангелиста

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/uk-ua/article/
poslannia-papi-frantsiska-na-velikii-
pist-2017/](https://dev.opusdei.org/uk-ua/article/poslannia-papi-frantsiska-na-velikii-pist-2017/) (07.08.2025)